

Zbornik za zgodovino šolstva - šolska kronika, Ljubljana, 25/1992, 233 str.

Predpraznično vzdušje božičnih praznikov je popestril tudi izid Zbornika za zgodovino šolstva - šolske kronike, natančneje, 25. jubilejne številke omenjene publikacije, ki nas nekako »diskretno« spremlja že vrsto let, je pa le malo znana. Zato najprej nekaj besed o zgodovini zbornika, ki za naš prostor ni nenavadna, je pa morda v enem elementu posebna. Zbornik (tedaj imenovan Zbornik za zgodovino šolstva in prosvete) so pričeli izdajati šolsko-pedagoški muzeji v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu v ne tako daljnemu letu 1964 z namenom zbiranja in proučevanja gradiva za zgodovino šolstva in pedagogike narodov in narodnosti Jugoslavije. Zbornik je nato s skupnimi močmi vseh treh muzejev izhajal do njegove 23. številke, ko je Pedagoški muzej Beograda zaradi finančnih težav prekinil sodelovanje in izstopil iz projekta. Štiriindvajseto številko sta nato izdala Hrvaški šolski muzej in Slovenski šolski muzej, z osamosvojitvijo Hrvaške pa je pri sosedih prevladala ideja, da samostojna država potrebuje samostojno tovrstno publikacijo in so tako tudi oni prekinili sodelovanje pri izdaji Zbornika, kljub temu, da očitno neke oblike sodelovanja med muzejema še obstajajo in osebno upam, da bodo tudi ostale. In sedaj smo pri posebnosti - Slovenski šolski muzej se je odločil nadaljevati z izdajo strokovne slovenske revije za zgodovino šolstva in pedagogike, ni pa se ustrašil kontinuitete s prej skupno jugoslovansko revijo (kot se je rado dogajalo ob zgodovinskih prelomih z bivšimi skupnimi državami in družbenopolitičnimi sistemi) tako, da imamo sedaj pred nami ne 1. temveč 25. številko Zbornika.

Torej, če končamo z preteklostjo in pogledamo, kaj nam prinaša revija, lahko ugotovimo, da je razdeljena na 8 oziroma 7 vsebinskih sklopov, če sicer dobrodošlih Navodil sodelavcem ne štejemo. To so:

- Članki in razprave
- Prispevki in gradivo
- Šolski zapisi
- In memoriam
- Iz dela šolsko-pedagoških muzejev
- Poročila in ocene
- Bibliografija

in že omenjena Navodila sodelavcem.

Glede na to, da nas kot arhiviste med množico prispevkov seveda zanimajo predvsem tisti, ki imajo stične točke z arhivistiko, se bom omejil nanje. Že prva razprava Šole in arhivi, ki jo je napisala Vlasta Tuš, nas seznanja z

arhivskim gradivom, ki nastaja v šolah, z njegovim varovanjem ter z obveznostmi, ki jih imajo šole do njega in do pristojnih zgodovinskih arhivov, katerim ga morajo oddati. Tu bi rad popravil navedbo v 4. opombi na strani 7, ko piše, da so valorizirane vse osnovne šole v Sloveniji - niso, vsaj za področje, ki ga pokriva Zgodovinski arhiv Ljubljana velja, da so predvsem novejšje osnovne šole ostale nevalorizirane, kljub temu pa seveda prevzemamo tudi njihovo arhivsko gradivo. Avtorica nato z praktičnimi primeri svetuje, kako arhivsko gradivo odbrati iz dokumentarnega, prikaže primer prevzemnega seznama in zapisnika o izročitvi in prevzemu arhivskega gradiva, na koncu pa doda tudi seznam rokov brambe dokumentarnega gradiva, ki nastaja pri delu šol.

Naslednji članki, ki jih bom omenil, se ukvarjajo z zgodovino šol, vendar pa so bili pisani predvsem na podlagi arhivskih virov, ki se nahajajo v zgodovinskih arhivih ali pa so še vedno na terenu: Ivanka Zajc-Cizelj Začetki osnovnega šolstva na Polzeli (1797-1830), Verena Štekar-Vidic Iz zgodovine osnovne šole v Radovljici, Branko Šuštar Pogled na razvoj šolstva na Cerkniskem, Slavica Pavlič Kako se je razvijala šola v Spodnji Polskavi in Jubileji naših šol v letu 1992 in 1993, Ana Skerlovnik-Štancar Kratek pregled zgodovine osnovne šole Milojke Štrukelj Nova Gorica, Danijela Bergelez Šolstvo v Dravogradu do II. svetovne vojne in Majda Tekavec Želje po lastni šoli v Zadobrovi so se uresničile.

Boris Rozman objavlja in razlaga dokument, ki govori o delu in nalogah ljudskega učitelja, ki ga je našel med zapuščino nadučitelja Matija Hitija, Tatjana Hojan nam v članku Iz spominov Angele Vodetove predstavi življenjsko pot te naše pedagoginje, publicistke in društvene delavke, obenem pa nam opiše tudi njen fond, ki je shranjen v Slovenskem šolskem muzeju. Prav tako ne gre pozabiti prispevka Branka Šuštarja Kako raziskati zgodovino svoje šole, v katerem avtor navaja za zgodovino šolstva na Slovenskem pomembno literaturo, časopisje, šematizme, bibliografije in opozori na pomembnost Slovenskega šolskega muzeja, zgodovinskih šolskih virov ter ustnih virov za tovrstne zgodovinske raziskave.

Poleg omenjenih prispevkov je v zborniku objavljenih še mnogo prispevkov, ki so zanimivo branje za vse, ki jih šolstvo in pedagogika zanimata.

Pa še to - na začetku revije je vabilo k sodelovanju, na koncu pa navodilo sodelavcem, torej ...